

Ehdotuksia toimenpiteiksi tekstiilien kierrätyksen edistämiseksi

Hanna Salmenperä, SYKE,
Tekstiilien kierrätyksellä toteuttamaan kiertotaloutta -
TEXJÄTE-hankkeen loppuseminaari, 23.4.2015

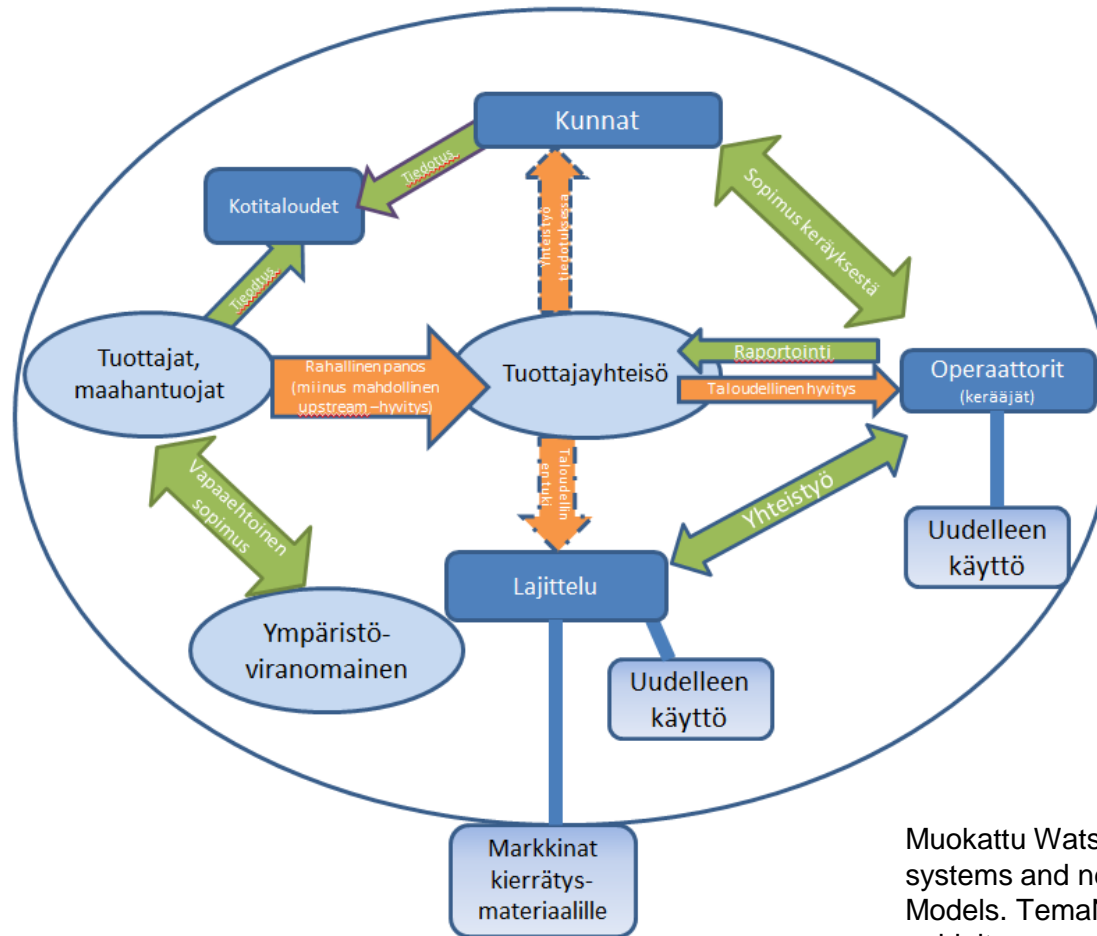
Päämäärät käytettyjen tekstiilivirtojen hallintaan

- Erilliskeräysmäärien kaksinkertaistaminen nykyiseen verrattuna
- Uudelleenkäytön lisäksi keräys myös tekstiilijätteelle
- Kierrätyksen lisääminen erityisesti kemiallisen kierrätyksen keinoin
- Kotimaisen uudelleenkäytön lisääminen

Ehdotuksia toimenpiteiksi

- Erilliskeräysjärjestelmän laajentaminen
 - Nykyisen keräyksen ohella keräys myös rikkinäisille, uudelleenkäyttöön kelpaamattomalle tekstiilijätteelle
 - Hyödynnettävä olemassa olevaa keräysverkostoa
 - Ei samaan laatikkoon, vaan rinnalle
 - jätelain mukainen jätteen keräys ja kuljetustoiminta
 - Helpottaa tarvittavia jatkotoimenpiteitä
 - Saannon varmistamiseksi tehtävä kuluttajille helpoksi
 - Vastuutahoina joko tuottajat tai kunnat
- Käsinsortelun lisäksi tarvitaan automaation käyttöönottoa kierrätykseen menevän jakeen lajitteluun.
 - Lajitteluvaiheessa tarve eri tason toimijoille, myös kolmannen sektorin tukitoiminnalle
- Kemiallisen kierrätyksen kehittämisen ja käyttöönoton sekä kysynnän lisäämisen kierrätystuotteille ja materiaaleille

Ehdotuksia toimenpiteiksi – Vapaaehtoinen tuottajavastuu?

Muokattu Watson ym. 2015. EPR-systems and new business Models. TemaNord 2015:514. pohjalta.

Vapaaehtoinen tuottajavastuu?

Lisää talteen saadun tekstiilin määrää tietyin edellytyksin

- Sitoutuminen
- Joustavuus heikentää
- Ei vaikuta kierrätykseen
- Imagohyöty liittyville tuottajille
- Yksilöllinen vapaaehtoinen tuottajavastuu voi lisätä ekodesignia ja asiakasuskollisuutta
- Jätelainsäädännön muutostarve
- Tavoitteiden seuranta ja raportointi asettaa haasteita (järjestelmän kustannustehokkuus)
- Heikentää kotimaisten toimijoiden asemaa markkinoilla (vrt. verkkokauppa) ja korotus kuluttajahintoihin
- Vaikuttaminen tuottajavastuujärjestelmän EU-laajuiseksi
- Pelisäännöt, tavoitteiden asettaminen ja koko toimijaketjun sitoutuminen edellytyksenä

Ehdotuksia toimenpiteiksi – investointituet kierrätyslaitoksen perustamiseen

- Investointituki laitosten käynnistämiseen ja liiketoiminnan riskien jakamiseksi on tarpeen
- Nykyiset tuki-instrumentit ovat soveltuvia tekstiilijätteen kemiallisen kierrätyslaitoksen perustamiseksi
 - Yrityksen kehittämisavustus – koetellun tekniikan kaupallistamiseen
 - Edellytyksinä: Kannattava liiketoiminta, markkinat olemassa, toimintaympäristön tuki, rahoituksen alueellisuus
 - Tekesin kehitysprojekti- ja pilotointi –rahoitus – uuden koelaitoksen testaus kaupallisessa mittakaavassa ml. tuotekehittely
 - Uutuusarvo, rahoitusmuoto vahvistanut tutkitusti kasvuyritysten liiketoiminnan suunnittelua, rahoituksen saamisen epävarmuus

Ehdotuksia toimenpiteiksi –julkiset hankinnat

Julkkisten hankintojen kriteereihin mukaan vaatimus kierrätysmateriaalin käytöstä

- Toistaiseksi käytetty vähän
- Kriteerin asettaminen edellyttää markkinoilla olevaa tarjontaa
- Vaikuttavuus ei vahvaa - vain yksi kriteeri muiden joukossa (hinta yli muiden)
- Kunnilla velvoite toimia edelläkävijöinä – tarvitaan tahtotila
- Hankintojen tueksi tarvitaan tietoa sekä kannustusta kriteerien käyttöön
- Tarvitaan kokeiluja ja tutkimusta
- Voi vaikuttaa materiaalien tuotekehitykseen

Julkkiset hankinnat voivat vahvistaa tekstiilijätteen kierrätystä, mutta eivät voi toimia kierrätystä käyntiin laittavana voimana.

Ehdotuksia toimenpiteiksi – kotimainen uudelleenkäyttö

- Kuluttajien neuvonnan ja valistuksen lisääminen
 - Kohtuullisuus, kestävyys, huoltaminen, korjaaminen
 - käytetyn ja kierrätysmateriaalista valmistetun suosiminen
- Uudet uudelleenkäyttöä lisäävät liiketoimintakonseptit:
 - Vaatelainaamot, internet-kauppapaikat, vuokraustoiminta, brändikohtaiset palvelukonseptit, tuunauspalvelut
- Kestävien ja ajattomien vaatteiden ja tekstiilien suunnittelu ja hankinta

Ehdotuksia toimenpiteiksi – Tutkimustarpeet

- Julkisten hankintojen mahdollisuudet
- Tekstiilijätevirtojen koostumuksen ja vaihtelun selvittäminen
- Ympäristö- ja kustannusvaikutusten arviointi
- Tekstiilijätteen kierrätyksen lisäämisen vaikutukset nykyiseen uudelleenkäyttöjärjestelmään
- Lajittelun automatisoinnin mahdollisuuksien selvittäminen
- Haitallisten aineiden esiintyminen tekstiileissä ja merkitys kierrätykselle

Kiitos kuulijoille.

Lisätietoa:

Dahlbo, H., Aalto, K., Salmenperä, H., Eskelinen, H., Pennanen, J., Sippola, K. & Huopalainen, M.: Tekstiilien uudelleenkäytön ja tekstiilijätteen kierrätyksen tehostaminen Suomessa. Suomen ympäristö 4/2015.

Tulossa hankesivulle: www.syke.fi/hankkeet/textjate